

แบบรายงานสรุปผลการเข้ารับการพัฒนาความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

ด้วย นางสาวพนิตพร อินทรสถิตย์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ สังกัด กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนา ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สำหรับบุคลากรภาครัฐ (TDGA E-learning) หลักสูตร “ความฉลาดทางดิจิทัล” ครอบคลุม ทักษะความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๙ เป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจัดโดยสถาบันพัฒนาบุคลากร ภาครัฐด้านดิจิทัล ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (องค์การมหาชน) จึงขอรายงานสรุปผลการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญ การสร้างความตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต

๑.๒ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้การสร้างความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต รู้เท่าทันและมีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อยกระดับวิถีชีวิตด้วยดิจิทัล

๒. เนื้อหาและหัวข้อวิชา

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) คือ กลุ่มความสามารถทางสังคม อารมณ์ และการรับรู้ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในโลกออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ทักษะการบริหารจัดการเวลาหน้าจอ การรักษาความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และการสร้างตัวตนเชิงบวก เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับชีวิตดิจิทัลได้อย่างมีความสุขและสร้างสรรค์

๒.๑ อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity)

๒.๑.๑ โลกดิจิทัล คือ โลกเสมือนจริงที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่เป็นพื้นที่เชื่อมโยงการสื่อสาร การทำธุรกรรม และการใช้ชีวิตประจำวันให้รวดเร็วขึ้น ทดแทนหรือควบคู่ไปกับโลกความจริง โดยเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นรูปแบบดิจิทัลเพื่อการใช้งานที่สะดวกและไม่จำกัดด้วยสถานที่

๒.๑.๒ อัตลักษณ์ดิจิทัล คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกแปลงเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ระบุตัวตนและตรวจสอบสิทธิ์ในการใช้งานบริการออนไลน์ต่าง ๆ เช่น ชื่อผู้ใช้อีเมล ข้อมูลชีวมาตร (ใบหน้า/ลายนิ้วมือ) พฤติกรรมการใช้งาน และเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นตัวตนเสมือนในโลกออนไลน์ที่สำคัญต่อความปลอดภัยและการทำธุรกรรม

๒.๑.๓ ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล คือ สิทธิในการควบคุม ดูแล และปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลข้อมูลพฤติกรรมออนไลน์และตัวตนดิจิทัลของตนเอง ไม่ให้ถูกเก็บรวบรวม นำไปใช้หรือเปิดเผยโดยมิชอบจากบุคคลอื่น แพลตฟอร์ม หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนตัว (Data Security)

๒.๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Use) คือ ทักษะความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี ดิจิทัล อุปกรณ์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คล่องแคล่ว ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์และออฟไลน์ ไม่ให้เทคโนโลยีส่งผล

กระทบต่อ สุขภาพหรือการดำเนินชีวิตจริง โดยรู้จักการใช้งาน รู้จักบริหารเวลาหน้าจอ ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างสมดุลของชีวิต รวมถึงรู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเราทางดิจิทัล ซึ่งก็คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วยความเห็นอกเห็นใจ เคารพผู้อื่น ไม่กลั่นแกล้งหรือคุกคาม (Cyberbullying) และไม่ใช่อัยยคำรุนแรง หลักการสำคัญคือการถูกคิดก่อนโพสต์หรือแชร์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และให้เกียรติความเห็นต่าง เพื่อสร้างสังคมออนไลน์ที่ปลอดภัยและน่าอยู่ เช่น คิดก่อนโพสต์ เคารพความเห็นต่าง รับฟังและเข้าใจ ไม่คุกคาม และตอบข้อความด้วย มิตรภาพและเป็นมิตร

๒.๓ การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security) คือ การปกป้องระบบและอุปกรณ์ ดิจิทัลจากการบุกรุกโดยผู้ใช้อย่างนอก และจากความปลอดภัยของระบบที่เกิดจากผู้ให้บริการ การพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบออนไลน์ทำให้ผู้ใช้งานต้องบันทึกข้อมูลส่วนตัวลงในอุปกรณ์ดิจิทัลซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ นับวันจะเชื่อมต่อถึงกันมากยิ่งขึ้นทั้งในอินเทอร์เน็ตและสื่อ ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงในโลกดิจิทัล ความเสี่ยงในโลกดิจิทัล ได้แก่ การแฮ็ก (Hacking) การฟิชชิ่ง (Phishing) มัลแวร์ (Malware) เป็นต้น การป้องกันตัวเองในโลกดิจิทัล ได้แก่ การตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัย, การระมัดระวังในการคลิกลิงก์, การใช้การยืนยันตัวตนแบบสองชั้น (Two-Factor Authentication) การสำรองข้อมูล (Backup) หลีกเลี่ยงการแชร์ข้อมูลส่วนตัวบนโซเชียลมีเดีย หลีกเลี่ยงการกรอกข้อมูลส่วนตัวหรือทำธุรกรรมทางการเงินผ่าน Wi-Fi สาธารณะ อัปเดตระบบปฏิบัติการและแอปพลิเคชันเป็นประจำ

๒.๔ การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความสามารถในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และ เทคโนโลยีดิจิทัล (เช่น คอมพิวเตอร์สมาร์ทโฟน โปรแกรมออนไลน์) มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งการทำงาน การเรียนรู้และการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย รู้เท่าทันสื่อ และมีจริยธรรม

๒.๕ การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) คือ ทักษะการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น อีเมล โซเชียลมีเดีย หรือแอปแชท ในการส่งสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีมารยาท รู้เท่าทันสื่อ และรับผิดชอบต่อร่องรอยดิจิทัลที่ทิ้ง การแลกเปลี่ยนความรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านเครื่องมือออนไลน์สิ่งสำคัญด้านการสื่อสารดิจิทัลแบ่งออกเป็น ๒ ข้อหลัก ดังนี้

๒.๕.๑ ร่องรอยดิจิทัล คือ การบันทึกข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั้งหมด ทั้งที่ตั้งใจโพสต์ (Active) เช่น มีการแชร์หรือโพสต์ทางโซเชียลมีเดียหรือการซื้อของออนไลน์ และที่ไม่ตั้งใจ (Passive) เช่น IP Address คุณก็ประวัติการค้นหา ร่องรอยเหล่านี้สะสมและอาจอยู่ถาวร ส่งผลต่อภาพลักษณ์ออนไลน์และความ เป็นส่วนตัว ร่องรอยดิจิทัลเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถบริหารจัดการได้เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์เชิงบวกและปลอดภัยที่สุด โดยมีวิธีการป้องกันและจัดการ ดังนี้ คิดก่อนคลิก ควรตรวจสอบสิ่งที่แชร์ว่าส่งผลเสียต่ออนาคตหรือไม่ ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว ควรตรวจสอบการตั้งค่าบนโซเชียลมีเดียไม่ให้เป็นสาธารณะ ทำความสะอาด ควรลบคุกกี้และประวัติการท่องเว็บเป็นประจำ - ตรวจสอบตัวเอง ลองค้นหาชื่อตนเอง (Google Search) เพื่อดูว่ามีข้อมูลอะไรปรากฏ บ้าง ใช้เครื่องมือช่วย ควรใช้ VPN เพื่อปกปิด IP Address และใช้เครื่องมือจัดการชื่อเสียง ออนไลน์

๒.๕.๒ การมีปฏิสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ผ่านการสื่อสารที่จริงใจ การรับฟัง เคารพความแตกต่าง และช่วยเหลือกันในองค์กร เพื่อสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูล ไว้วางใจกัน ซึ่ง นำไปสู่การทำงานที่สอดคล้องกัน ประสิทธิภาพสูงขึ้น และบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างยั่งยืน องค์ประกอบสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ต้องยอมรับความแตกต่างของบุคคลและสิ่งแวดล้อม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ควรพูดจาไพเราะ ทักทายด้วยไมตรี สบตา ยิ้ม และพยักหน้าเบาๆ เพื่อสร้างความไว้วางใจ การรับฟังอย่างจริงใจ ควรเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อลดความขัดแย้ง การสนับสนุนและช่วยเหลือให้การสนับสนุนเมื่อเพื่อนร่วมงานมีปัญหา หรือต้องการ คำแนะนำ แนวทางการสร้างความร่วมมือ ตั้งเป้าหมายร่วมกันให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนเห็นภาพรวมและมีทิศทางเดียวกัน สร้างวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปัน โดยส่งเสริมการ

ให้คำปรึกษา แนะนำ และชื่นชมกัน และกัน สื่อสารอย่างเปิดเผยกว้าง มีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและตรงประเด็น สร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวก โดยจัดกิจกรรมสัมพันธ์และพื้นที่ให้พนักงานทำความ รู้จักกัน ใช้เครื่องมือและภาษากาย เช่น สบตา ยิ้ม แตะไหล่เบา ๆ เพื่อแสดงความห่วงใย ประโยชน์ของการร่วมมือกัน ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น การทำงานราบรื่น ประหยัดเวลา ความสัมพันธ์ของคนในองค์กรดีขึ้น ลดความขัดแย้งและเพิ่มความผูกพันในองค์กร บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานได้ดีกว่าการทำงานคนเดียว

๒.๖ การปรับตัวในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) การที่องค์กรและบุคคลต้องเปลี่ยนวิธีการทำงาน และการดำเนินธุรกิจ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI Cloud และข้อมูลมหาศาลมาประยุกต์ใช้เพื่อรับมือกับ พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เน้นความรวดเร็ว ความคล่องตัว และสร้างโมเดลธุรกิจใหม่เพื่อเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสและสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน การปรับตัวในยุคดิจิทัลส่งผลให้ธุรกิจที่ปรับตัวไม่ทัน อาจถูก แทนที่ด้วยคู่แข่งรายใหม่ที่น่าเทคโนโลยีมาใช้ได้ล้ำสมัยกว่า ดังนั้นการวางรากฐานและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นสิ่งจำเป็น

๓. ประโยชน์ที่ได้รับ

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันทั้งการดำรงชีวิตและการทำงานล้วนมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งนั้น การทำความรู้จัก เรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้ อย่างเหมาะสมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องทำ ไม่ใช่ “ภาระ” แต่เป็นสิ่งที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อใช้เป็น “เครื่องมือ” ใน สังคมยุคดิจิทัล เพื่อให้การทำงานและการดำรงชีวิตสะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ประหยัดทรัพยากร ของหน่วยงาน นอกจาก เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และข้อมูลส่วนตัว ดังนั้น การใช้งานด้านดิจิทัลให้ปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญมากในยุคที่ข้อมูลส่วนตัวและระบบออนไลน์มีความเสี่ยงต่อภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น แสกเกอร์ไวรัส ฟิชชิง เป็นต้น แนวทางสำคัญ ผู้ใช้งานควรให้ข้อมูลอย่างระมัดระวัง รวมถึง เรียนรู้วิธีการป้องกันจากภัยคุกคามเหล่านั้น เช่น การป้องกันไม่คนอื่นคนอื่นแอบดูหน้าจอโทรศัพท์ขณะใช้งาน เรียกว่า Shoulder Surfing หรือการใช้ wifi สาธารณะในการทำธุรกรรม รวมถึงการให้ข้อมูลหมายเลขประจำตัวประชาชน เลขบัญชีธนาคารซึ่งถือว่ามี ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีง่ายที่สุด ในการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว หรือข้อมูลสำคัญรั่วไหลโดยไม่รู้ตัว ได้แก่ ข้อความสนทนา รูปภาพ บัญชีธนาคาร ข้อมูลสุขภาพ หรือรหัสผ่าน เป็นต้น นอกจากนี้ช่วยเพิ่มความระมัดระวังในการให้ข้อมูลมากขึ้น เช่น คิดก่อนแชร์ ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว ทำความ สะอาดหรือลบประวัติการท่องเว็บอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๔. แนวทางการนำความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ มีส่วนช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การให้บริการอย่างรวดเร็วแก่เกษตรกรผู้มาติดต่อ การมอบหมายสั่งการในหน้าที่สะดวกรวดเร็วขึ้น การใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ ประหยัดกระดาษ ช่วยลดการทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้เทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคลากรในหน่วยงานจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเพื่อป้องกันภัยที่อาจเกิดจากการใช้ ข้อมูลดิจิทัลโดยขาดความระมัดระวัง

๕. ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา (ถ้ามี)

ควรส่งเสริม สนับสนุนการทำความเข้าใจประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กร เพื่อให้คนในองค์กรสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว

พนิตพร อินทรสถิตย์

(นางสาวพนิตพร อินทรสถิตย์)
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

(นางชุติมา จันทรเจริญ)
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน